

بررسی اضافه خدمت و تاثیر آن بر سلامتی سربازان

*دکتر غلامعلی قربانی^۱، علی اکبر اصفهانی^۲، محمد مهدی نقی زاده^۳

تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۸۶/۱۱/۷

تاریخ دریافت مقاله اصلاح شده: ۸۶/۶/۱۷

تاریخ اعلام وصول: ۸۶/۴/۲

چکیده

سابقه و هدف: سربازان یک جمعیت سالم می باشند که در معرض خطر بیماریهای منتقله جنسی می باشند. هدف از این مطالعه بررسی ارتباط رفتارهای مخاطره آمیز با طول مدت خدمتی می باشد.

مواد و روشها: در این مطالعه مقطعی که در سربازان خدمتی سال ۱۳۸۵ در تهران انجام شد، تعداد ۱۰۰۰ نفر از سربازان بصورت تصادفی ساده انتخاب شدند. اطلاعات دموگرافیک شامل سن، سطح سواد، شغل قبل از خدمت، اعتیاد، مصرف سیگار، خالکوبی و تماس جنسی بود که اطلاعات با برنامه SPSS ۱۳ و با تست T-Test و Chi-square مورد آنالیز قرار گرفت.

یافته ها: سربازان همگی مرد با سن $21/5 \pm 1/8$ سال بودند. مدت خدمت در ۹۲ نفر (۱۰/۲٪) کمتر از یک سال و ۱۸ نفر (۲/۰٪) بیشتر از دو سال و مابقی ۱-۲ سال خدمت کرده بودند. در سربازان بیشتر از دوسال خدمت در حدود ۱۴ نفر (۷۶٪) از مسواک مشترک، ۱۱ نفر (۶۱/۱٪) مصرف سیگار، ۶ نفر (۳۳/۳٪) استعمال مواد مخدر و ۵ نفر (۲۹/۴٪) سابقه تماس جنسی داشتند که بیشتر این موارد با اضافه مدت خدمت ارتباط مستقیم داشت و افزایش مدت خدمت، با افزایش این گونه رفتارهای تهدید کننده سلامتی همراه بود.

نتیجه گیری: در سربازان با خدمت بیشتر از دو سال رفتارهای پر خطر زیاده تر بود، لذا آموزش بیشتر بهداشت برای آنها توصیه می شود.

کلمات کلیدی: اعتیاد، تماس جنسی، خالکوبی، سرباز، سیگار

مقدمه

و گهگاه این جریمه به بیشتر از یکسال طول می کشد. طرح ارائه شده نیز با هدف بررسی ارتباط رفتارهای خطرناک با طول مدت خدمت آنها انجام شده است.

نظامیان بعثت زندگی دسته جمعی و ماموریت های دور از محل سکونت و رفتارهای پر خطر در معرض خطر ابتلا به بیماریهای مختلفی می باشند (۱ و ۲). ایدز به عنوان یک مشکل اصلی بهداشت در ایران وجود دارد و تعداد افراد مبتلاء به ایدز رو به افزایش می باشد و نظامیان نیز یکی از مسائل مهم می باشد (۳ و ۴). مدت خدمت در حال حاضر در ایران حدود دو سال است که بعضی از سربازان بعثت عدم رعایت انضباط سربازی و یا رفتارهای غیر معمول، مجبور به گذراندن مدت بیشتری از خدمت می باشند

مواد و روشها

این بررسی یک مطالعه مقطعی است که در سال ۱۳۸۵ در سربازان مستقر در تهران انجام شد. تعداد ۱۰۰۰ نفر از سربازان بصورت تصادفی ساده انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. بعد از هماهنگی های لازم، یک پرسشنامه از قبل تهیه شده بطور مستقیم

۱- استادیار، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، دپارتمان بیماریهای عفونی و گرمسیری، پژوهشکده طب رزمی، مرکز تحقیقات بهداشت نظامی، بخش تحقیقات عفونی (*نویسنده مسئول)
تلفن: ۰۹۱۲۲۹۷۷۴۶۴ آدرس الکترونیک: gholamalighorbani@yahoo.com

۲- دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، پژوهشکده طب رزمی، مرکز تحقیقات بهداشت نظامی، بخش تحقیقات عفونی

۳- کارشناس آمار و اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، پژوهشکده طب رزمی

خالکوبی در ۶۷ نفر (۶/۷٪) از سربازان مثبت و شیوع خالکوبی در افراد با توجه به تاریخ اعزام به خدمتشان تفاوت چندانی نداشت. ولی ۱۶/۷ درصد از افرادی که در سال ۸۲ و پیش از آن به خدمت اعزام شده بودند سابقه خالکوبی داشتند که بیشتر از دیگر گروه‌ها بود.

تماس جنسی در ۱۸ نفر (۱۱/۸٪) مثبت بود. کسانی که در سال ۸۲ و پیش از آن به خدمت اعزام شده بودند ۲۹/۴ درصد تجربه تماس جنسی داشته‌اند که زیاده‌تر از گروه‌های دیگر بود.

استفاده از تیغ آرایشگری مشترک در ۵۸ نفر (۶٪) گزارش شد. با افزایش مدت اقامت افراد در پادگان استفاده از تیغ مشترک نیز رو به افزایش داشت و ۱۱/۱ درصد از کسانی که در سال ۸۲ و پیش از آن به خدمت اعزام شده بودند از تیغ مشترک استفاده می‌کردند.

سابقه مصرف سیگار در ۲۱۷ نفر (۲۱/۷٪) وجود داشت. با افزایش طول مدت خدمت شیوع مصرف سیگار نیز بیشتر و از کسانی که طول مدت خدمت بیشتر از دو سال داشتند، ۶۱/۱٪ سیگاری بودند که این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار بود ($P=0/001$).

مصرف مواد مخدر در ۱۹ نفر (۱/۹٪) گزارش شد. افرادی که سابقه خدمت بیشتری داشتند بیشتر از دیگر افراد مواد مخدر استفاده می‌کردند و یک سوم این افراد سابقه استعمال مواد مخدر غیر تزریقی داشتند که این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار بود ($P<0/001$). جدول ۱ ارتباط سابقه سیگار، اعتیاد، خالکوبی و تماس جنسی با مدت خدمت را نشان می‌دهد (جدول ۱).

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه مشخص شد که بعضی از رفتارهای پر خطر مثل اعتیاد

در اختیار سربازان قرار داده شد و با رضایت خود در طرح شرکت کردند. اطلاعات پرسش‌نامه شامل سن، سال شروع خدمت، سطح سواد، سیگار، اعتیاد به مواد مخدر، مسواک مشترک، تیغ مشترک، خالکوبی، عمل جراحی و تماس جنسی بود.

اطلاعات جمع‌آوری شده از پرسشنامه‌ها وارد برنامه SPSS ۱۳ شد و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. جهت تعیین شاخص فراوانی از تست Frequency و جهت بررسی اختلاف در داده‌های کمی از T-Test و برای داده‌های کیفی Chi-square استفاده شد و $p<0/05$ معنی‌دار محسوب گردید.

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان در این مطالعه همگی سرباز مرد و طیف سنی ۱۹ تا ۳۰ سال با میانگین و انحراف معیار سنی $21/5 \pm 1/8$ داشتند. در این مطالعه سربازان از ۲۷ استان کشور شرکت داشتند که بیش از یک سوم (۳۷/۷٪) به طور عمده در شهر تهران، ۱۶۹ نفر (۱۸/۷٪) در شهرستان‌های استان تهران متولد شده بودند. استانهای فارس، خراسان، مازندران و خوزستان به ترتیب با ۷۵ (۸/۳٪)، ۶۶ (۷/۳٪)، ۵۸ (۶/۴٪) و ۳۹ (۴/۳٪) استان‌های محل تولد سربازان بعد از تهران بودند.

افراد مورد بررسی در این مطالعه حد فاصل سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵ به خدمت اعزام شده بودند که بیشترین گروه ۶۰۷ نفر (۶۷/۳٪) در سال ۱۳۸۴ مشغول به خدمت شده بودند.

در کل تعداد ۲۰۹ نفر (۲۰/۹٪) از سربازان سابقه جراحی داشتند و تعداد ۵۳ نفر (۵/۳٪) سابقه دریافت خون داشتند.

جدول ۱- ارتباط سابقه سیگار، اعتیاد، خالکوبی و تماس جنسی با مدت خدمت

سیگار	کمتراز یک سال	۲۴	۲۶/۱	۶۸	۷۳/۹	۰/۰۰۱
	دو سال و بیشتر	۱۱	۶۱/۱	۷	۳۸/۹	
اعتیاد	کمتراز یک سال	۲	۲/۲	۹۰	۹۷/۸	< ۰/۰۰۱
	دو سال و بیشتر	۶	۳۳/۳	۱۲	۶۶/۷	
تماس جنسی	کمتراز دو سال	۹۰	۱۱/۶	۵۱۸	۸۸/۴	۰/۲۰
	پیش از دو سال	۵	۲۹/۴	۱۲	۷۰/۶	
خالکوبی	کمتراز یکسال	۹	۹/۸	۸۳	۹۰/۲	۰/۵۱۴
	بیشتر از ۲سال	۳	۱۶/۷	۱۵	۸۳/۳	

بیشتر آموزش بهداشت برای سربازان مجبور به اضافه خدمت را ضروری می‌نماید (۱۵).

مصرف سیگار در جوانان در خیلی از موارد با رفتارهای پر خطر دیگری همراه است و در این مطالعه بطور معنی داری استعمال سیگار با اضافه مدت خدمت مرتبط بود و در ۶۱٪ از سربازان بیشتر از دو سال خدمت مثبت بود هر چند خود سیگار بطور مستقیم باعث انتقال بیماریهای مثل هپاتیت B، C و HIV نمی‌شود ولی به خاطر ایجاد رفتارهای پر خطر دیگر و استفاده از مواد محرک همزمان با اهمیت می‌باشد و برنامه‌هایی برای جلوگیری از شیوع آن در سربازان و رفع عادت به آن لازم است (۱۶).

مصرف مواد مخدر و تحریک کننده یکی از رفتارهایی است که بطور شایع در حال افزایش می‌باشد و در ایران اعتیاد بخصوص در نوع تزریقی یکی از شایعترین علل شیوع ویروس ایدز می‌باشد که در این مطالعه بطور معنی داری با افزایش مدت خدمت ارتباط معنی دار داشت و در سربازان جریمه شده بطور واضح بیشتر از سربازان جدید بود و ضروری به نظر می‌رسد که جهت کنترل ابتدای سربازان برنامه‌های ترک اعتیاد و بهبود رفتار افراد آلوده سازمان دهی شود و در ضمن ضروری است که سربازان آلوده در محلی جدا از زندگی در خوابگاه عمومی نگه داری شوند تا از اشاعه این رفتار در بین سربازان جدید جلوگیری شود (۱۷-۱۹).

در این مطالعه مشخص شد که رفتارهای پر خطر که باعث اختلال در سلامت سربازان می‌شود با افزایش طول مدت خدمت زیادتر می‌شود. لذا سربازانی که بعللی مجبور به اضافه خدمت هستند باید از نظر این گونه رفتارها مورد بررسی و در صورت مشاهده، جهت جلوگیری از شیوع این رفتار به دیگر سربازان اقدام نمود. در نهایت توصیه می‌شود که بجای جریمه اضافه خدمت و باقی ماندن در پادگان جرائم دیگر جایگزین شود.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از مرکز تحقیقات بهداشت نظامی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بقیه... بعلت تامین بودجه طرح و از مراکز بهداری نیروهای نظامی بعلت همکاری در انجام طرح تشکر و قدردانی می‌گردد.

به مواد مخدر و استعمال سیگار و یا تماس جنسی ارتباط مستقیم با طول مدت خدمت دارند و هر چه مدت زمان خدمت زیادتر باشد، رفتارهای ذکر شده نیز افزایش می‌یابد و نظامیان بعلت زندگی دسته جمعی و ما موریت خارج از محل سکونت و رفتارهای خطرناک مثل تماس جنسی و اعتیاد در معرض بیمارهای مختلفی می‌باشند. جراحی به خاطر اینکه در بیمارستان انجام می‌شود یک خطر برای احتمال ابتلای بیمارستانی به ویروس‌های منتقله از خون محسوب می‌شود و جراحی که بصورت اورژانس و به دنبال تصادف رخ می‌دهد احتمال این بیماری‌ها را زیادتر می‌کند و در این مطالعه هر چند بین این موارد و مدت سربازی ارتباط معنی دار نبود ولی در سربازانی که طول مدت خدمت بیشتری داشتند، جراحی بیشتر بود که خود یک عامل خطر برای اخذ بیمارها می‌باشد (۵ و ۶).

خالکوبی که بعنوان ایجاد زیبایی بکار می‌رود، در جوانان و حتی نظامیان دنیا شایع می‌باشد و در کشور ما نیز مشابه کشورهای دیگر خالکوبی در سربازان دیده شد. در صورتی که از وسایل استریل استفاده نشود، خطر انتقال بیماری‌هایی مثل هپاتیت B، C و HIV وجود دارد. در این مطالعه ۱۶٪ از در سربازان با بیش از دو سال خدمت، خالکوبی کرده بودند که نسبت به سربازان جدید از شیوع بیشتری برخوردار بود، لذا سربازان با اضافه خدمت در معرض خطر بیماری‌هایی مثل هپاتیت B، C و HIV می‌باشند (۷-۱۱).

تماس جنسی، شایعترین راه انتقال بیماریهای جنسی و HIV در دنیا است و بعنوان یک رفتار پر خطر در انتقال بیماریهای ذکر شده محسوب می‌شود و در نیروهای نظامی دنیا بطور واضح شایع است. در این مطالعه تماس جنسی در سربازان جدید در ۴/۵٪ و در سربازان با طول مدت خدمت بیشتر از دو سال در ۲۹/۵٪ وجود داشت و با توجه به شیوع این رفتار از طرف سربازان دارای اضافه خدمت برنامه‌های خاص برای جلوگیری از این رفتار و تلاش برای بهبود آن ضروری است (۱۲-۱۴).

استفاده از وسایل شخصی مثل تیغ آرایشگری و یا مسواک مشترک بعلت آموزش بهداشت عمومی خیلی نادر می‌باشد ولی در این مطالعه در سربازان با طول مدت خدمت اضافه تر گزارش شده است که باز هم بعلت رفتارهای غیر معمول آنها است و ضرورت

References

- 1- CDC. The Global HIV/AIDS Pandemic, MMWR j 2006; 55(31): 841-844. Available in: http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm5531a1.htm?s_cid=mm5531a1_e.
- 2- Mandell G, Douglas R, Bennets J. Human immunodeficiency viruses. In: Principles and practice of infectious diseases. edited by. Elsevier Churchill, Livingstone of Philadelphia; 2005. cap 166. 2119-30.
- 3- Ramezani A, Mohraz M, Gachkar L. Epidemiologic situation of human immunodeficiency virus (HIV/AIDS patients) in a private clinic in Tehran, Iran. Arch Iran Med 2006; 9(4):315-8.
- 4- DeJong J, Jawad R, Mortagy I, Shepard B. The sexual and reproductive health of young people in the Arab countries and Iran. Reprod Health Matters 2005;13(25):49-59.
- 5- Correa M, Gisselquist D. Reconnaissance assessment of risks for HIV transmission through health care and cosmetic services in India. Int J STD AIDS. 2006 Nov;17(11):743-8.
- 6- Alvarado-Esquivel C, Sablon E, Martinez-Garcia S, Estrada-Martinez S. Hepatitis virus and HIV infections in inmates of a state correctional facility in Mexico. Epidemiol Infect. 2005 Aug;133(4):679-85.
- 7- Clarke A, Kulasegaram R. Hepatitis C transmission -- where are we now? Int J STD AIDS. 2006 Feb;17(2):74-80; quiz 80
- 8- Hellard ME, Aitken CK. HIV in prison: what are the risks and what can be done? Sex Health. 2004;1(2):107-13.
- 9- Stephens MB. Behavioral risks associated with tattooing. Fam Med. 2003 Jan;35(1):52-4.
- 10- Nishioka Sde A, Gyorkos TW. Tattoos as risk factors for transfusion-transmitted diseases. Int J Infect Dis. 2001;5(1):27-34.
- 11- Armstrong ML, Murphy KP, Sallee A, Watson MG. Tattooed Army soldiers: examining the incidence, behavior, and risk. Mil Med. 2000 Feb;165(2):135-41.
- 12- Adjei AA, Armah HB, Gbagbo F, Ampofo WK, Quaye IK, Hesse IF, et al. Prevalence of human immunodeficiency virus, hepatitis B virus, hepatitis C virus and syphilis among prison inmates and officers at Nsawam and Accra, Ghana. J Med Microbiol. 2006 May;55(Pt 5):593-7.
- 13- Ross MW, Essien EJ, Ekong E, James TM, Amos C, Ogungbade GO, et al. The impact of a situationally focused individual human immunodeficiency virus/sexually transmitted disease risk-reduction intervention on risk behavior in a 1-year cohort of Nigerian military personnel. Mil Med. 2006 Oct;171(10):970-5.
- 14- Ortiz DJ, Bing EG, Boyer CB, Russak SM, De Deus FJ, Ernesto F. Evidence-based recommendations for prevention of human immunodeficiency virus and sexually transmitted infections in the Angolan Armed Forces: challenges and opportunities at the end of 30 years of war. Mil Med. 2005 Apr;170(4):327-32.
- 15- Volzhanin VM, Bolekhan VN, Zigalenko DG, Kharchenko VI, Parshin MZh. Epidemiological significance of HIV-infections in military personnel. Voen Med Zh. 2004 Jan;325(1):57-62, 96.
- 16- Furber AS, Maheswaran R, Carroll CJ, Newell JN. Is smoking tobacco an independent risk factor for HIV infection and progression to AIDS? Sex Transm Infect. 2006 Aug 21; [Epub ahead of print]
- 17- Reyes JC, Colon HM, Robles RR, Rios E, Matos TD, Negron J, et al. Prevalence and Correlates of Hepatitis C Virus Infection among Street-Recruited Injection Drug Users in San Juan, Puerto Rico. J Urban Health. 2006 Oct 31; [Epub ahead of print]
- 18- Babudieri S, Longo B, Sarmati L, Starnini G, Dori L, Suligoi B, et al. Correlates of HIV, HBV, and HCV infections in a prison inmate population: results from a multicentre study in Italy. J Med Virol. 2005 Jul;76(3):311-7.
- 19- Razzaghi EM, Movaghar AR, Green TC, Khoshnood K. Profiles of risk: a qualitative study of injecting drug users in Tehran, Iran. Harm Reduct J. 2006 Mar 18;3:12.

Evaluation effect of additional in-service on health of soldiers

*Ghorbani Gh;MD¹, Esfahani A;Msc², Naghizadeh MM;Msc³

Abstract

Background: Soldiers are a healthy population but they are at risk for diseases. The aim of this study was evaluation of behavior predispose to diseases related to elongation of in service time.

Materials and methods: This study is a cross-sectional that randomly performed in one thousands of soldier's in capital city of Iran in 2006. demography data contain age, education level, long of in-service, smoking, addiction, tattooing, sexual contact. These data were analyzed with spss13 and used of t-test and chi-square.

Results: All soldiers were man with mean age 21.5 ± 1.8 years old. This study showed that 92(10.2%) had less than one year, 18(2%) had more than two year and other had between 1-2years in-service. soldiers with more than two year in service 14(7.6%) had common teeth broth, 11(61.1%) had smoking, 6(33.3%) had history of addiction, 5(29.4%) had sexuality contact and more of these variants had related directly to long of in-service.

Conclusion: This study showed that high risk behavior was high in soldiers with more than two years in-service. For this reason we considered to further health education for them.

Key words: Addiction, Sexual Contact, Smoking, Soldier, Tattooing

1- (*Corresponding Author) Assistant professor, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Department of Infectious Disease, Military Health Research Center. Tel: 09122977463 E-mail: Gholamalighorbani@yahoo.com

2- Msc, Microbiologist, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Health Research Center

3- Msc, Epidemiologist, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Health Research Center